

Splitski »Hajduk« u borbi za oslobođenje

Malo se koji klub može podičiti kao što je to splitski nogometni klub »Hajduk«, koji nosi još i laskavi epitet klub Jugoslavenske narodne armije. A evo zašto. Ove igračke sezone postigao je tri velika uspjeha. Na »Trofeju Marjana« na kojem su učestvovali najbolje naše nogometne momčadi, on je sve pobijedio i dobio veliki i značajni pokal ovog natjecanja. Zatim slijede novi uspjesi: pobjednik je kupa maršala Tita i državnog prvenstva. Ali naš splitski miljenik ima ne samo svoju slavnu sadašnjost nego i veoma burnu i uzbudljivu prošlost. Istina nije to bilo baš tako davno, ali mnogo je on i izvan svoje rodne grude učinio za našu dragu domovinu Jugoslaviju. Trebalo bi nam mnogo stranica naše revije kad bi htjeli opisati samo one najznačajnije podvige naše narodne sportske ekipe splitskog dvostrukog prvaka, najpopularnije momčadi »bijelih«.

Vratimo se malo unazad. Pođimo ratnim stazama splitskog ligaša. Najstariji naš klub svojim učešćem u Oslobođilačkom ratu protiv mrskih osvajača u stvaranju nove Titove Jugoslavije ima značajni udio. Ispisao je najsvjetlije stranice u veoma bogatoj knjizi svoje slavne prošlosti. Dao je veliki obol svijetloj pobjedi naših naroda, bio je nepresušan izvor gordosti i ponosa naših pokoljenja, čije bijele popularne dresove krasi petokraka zvijezda, simbol slave i junaštva. Izvojevana ne nekim suhoparnim dekretom, nego ognjem borbe za oživotvorenje najvišeg ideala, koje zvijezda crvena kao vatra, ili prolivena krv naših boraca označava i simbolizira.

Daleko bi nas odvelo kad bi htjeli ovdje u ovoj našoj reviji nizati podvige ove narodne sportski, na najvišem nivou, velike i odvažne ekipe, ali ipak moramo nešto reći i naglasiti. »Hajduk« je uvijek bio dušom i tijelom uz novu Jugoslaviju, svoju najdražu domovinu i rodnu grudu. Ne da bi samo prelaženjem preko većih istina iznevjerili epopeju hrabrosti naših dragih »bilih«, epopeju koja je započela prebacivanjem na oslobođeni Vis. U tom historijskom činu prethodno je razdoblje sjajne i uspješne revolucionarne misli, djelatnosti i privrženosti svom dragom Titu, svom vođi koji ih je bodrio i sokolio na pothvate vrijedne i svojstvene jednoj tako slobodoumnoj i revolucionarnoj momčadi kao što je »Hajduk«. Već prije rata klubom je snažno vladala progresivna aktivnost. U tome je jedno od glavnih uloga odigralo skojevsko jedinstvo i bratstvo u kome su prednjačili drugovi revolucionari — borci današnji viceadmiral Ivo Purišić, Bogo Ivančić, Ivo Senjanović, Ante Muljačić, Slavko Žulj i Ivo Radovniković.

Ideja o partizanskom klubu »Hajduk« ponikla je u jesen 1943. u oslobođenom Livnu i to u razgovoru dalmatinskih boraca i revolucionara Vicka Krstulovića, Ante Jurjevića-Baje, Drage Gizdića i drugih, koji su svojim držanjem, velikim žarom i entuzijazmom željeli da se klub imenuje partizanskom ekipom. Međutim, najnovija neprijateljska ofenziva spriječila ih je u njihovom naumu. Koncem 1943. na Hvaru u povodu značajnog okupljanja naših partizana, pristupilo se formiranju »Hajduka« kao partizanskog kluba. Po-

Momčad NK »Hajduka« na otoku Visu

čeo se igrati nogomet, a najviše je igrača bilo iz Splita i okolice, koji su dolaskom na Vis započeli odigravanjem utakmica. Sportski kolektiv sačinjavali su igrači te glavne jedinice. Uz braću Joza i Frana Matošić, bili su Parić, Peršić i prerano poginuli Bezjak, pa Bjelanović, Jelaska, Vušković, Šubašić, Antonini, Berković, Čulić, Kaliterna i Ferić. Svoju prvu utakmicu momčad Prve dalmatinske brigade odigrala je 9. ožujka protiv ekipe britanskih komandosa na maštovito improviziranom igralištu pokraj ratnog uzletišta. Elitna momčad pod nazivom »Crna mačka« potučena je do nogu sa rezultatom 12:2. Glavni akteri i strijelci bili su braća Matošić i Šubašić. Frane i Jozo dali su sami 11

golova u čemu se najbolje i odrazila snaga ovih naših nogometnih asova, a odigrana utakmica smatra se kao prvi veći podvig obnovljenog »Hajduka«, koji je u malo vremena odigrao oko 15 utakmica protiv raznih savezničkih ekipa, stacioniranih u Visu.

Naša slika prikazuje momčad »Hajduka« na otoku Visu. To je snimka koja je bacana iz aviona na oslobođilačku vojsku. I tako je »Hajduk«, iako nije cjelokupnom ekipom učestvovao u ratnim operacijama, doprinio borbi za slobodu, koja se toliko željno iščekivala i koju su nam naši borci uz najveće žrtve slavno izvojstili.

B. VRANICKI